

Statskassen indbetales enten i rede Penge eller i Obligationer efter disses Værdi. De indgaaede Beløb henlægges under Finansministeriet til en særlig Fond (Jordfond), hvis Midler skal anvendes til Jorderhvervelse eller til Udlaan til mindre Jordbrugere.“ Man ser, at der her bliver en betydelig Omsætning af Værdier, thi Lensbesidderne og Stamhusbesidderne skal altsaa indbetale til Statskassen ca. 90 Millioner Kroner enten i rede Penge eller i Obligationer efter disses Kurs, og disse Penge eller Penge-repræsentativer skal jo ud igen, enten som Laan til Landarbejdere eller som Erstatning til Lensbesidderne og Stamhusbesidderne for den Jord, de afstaar. Det vil være af Vigtighed, at disse Omsætninger frem og tilbage kan foregaa saaledes, at de ikke kommer til at trykke den almindelige Kurs paa Pengerepræsentativer og Værdier her i Landet, og det maa følge af sig selv, mener jeg, at Lens- og Stamhusbesidderne, som naatte udrede den Afgift, der her lægges paa dem, med Obligationer, maa være forpligtede til igen at modtage disse Obligationer som Erstatning for den Jord, de afstaar, hvilket jo betydeligt vil forringe den Omsætning, som ellers vilde blive Følgen.

„Hvilken Jord der skal stilles til Raadighed, bestemmes af Lensnævnet, efter at det forud har indhentet Forslag herom fra Besidderen. Det skal ved Valget af den Jord, der skal afstaas, tilstræbes, at denne er velegnet til Udstykning. Afstaaelsen skal søges ordnet saaledes, at den øvrige Besiddelse ikke splittes, men saa vidt muligt kommer til at udgøre et samlet Hele, og i øvrigt saaledes, at den mindst muligt skades. Besidderen er berettiget til, om Besiddelsen omfatter flere Hovedgaarde, at stille Tilliggendet til en af disse som Helhed til Raadighed, ligesom han ogsaa kan fyldestgøre sin herhenhørende Forpligtelse ved at anvise Jord, der falder udenfor Majoratsbesiddelsen, og over hvilken han har eller kan skaffe sig Raadighed, forsaavidt Lensnævnet skønner, at Formaalet med Jorderhvervelsen lige saa godt naas paa denne Maade“ — det vil altsaa sige, at det er Jord, der er lige saa velegnet til Udstykning og hensigtsmæssig Benyttelse af Landarbejdere, der faar Jorden til Husmandsbrug.

„Den til Afstaaelse bestemte Jord skal udpeges straks ved Besiddelsens Overgang til fri Ejendom, men skal først afgives, efterhaanden som Landbrugsministeren forlanger det, med et halvt Aars Varsel til en 1. April. Statens Ret til at erholde

Jorden bortfalder, hvis Retten ikke er benyttet inden 20 Aar efter, at de udpegede Jordarealer er stilledes til Statens Raadighed“. I det længste altsaa i 20 Aar vil Staten have denne Ret til at faa Jord af Len og Stamhuse. Den kan da benyttes, efterhaanden som Trangen til Jord gør sig gældende iblandt Landarbejderne, indtil disse ca. 40 000 Tønder Land, som der her bliver Tale om, er helt opbrugte. Saa maa man jo skride til andre Foranstaltninger, men ogsaa saadanne vil i Dag blive bragt i Forslag overfor det høje Ting.

Det særlige Forhold, som bestaar for Len og Stamhuse, medfører imidlertid, at der er ikke alene en Ret for Besidderen, men man taler ogsaa om en Ret for den successionsberettigede Slægt. Hvor meget Hensyn man skal tage til denne, beror imidlertid paa et Skøn. Jeg skal tillade mig her at bringe i Forslag, at $\frac{2}{5}$ af den fideikommissariske Formue baandlægges til Fordel for den successionsberettigede Slægt, saaledes at den nuværende Besidder oppebærer Renterne af disse 2 Femtedele, men naar han dør, faar den første Successor den ene Femtedel udbetalt samt Ret til at oppebære Renterne af den anden Femtedel, og naar endelig han dør, faar den anden Successor den sidste Femtedel udbetalt, og saa er hele dette Forhold fuldt afviklet. Det er selvfølgelig skønsmæssigt, hvad man i denne Henseende vil foreslaa. Fra Landbokommissionens Side var der stillet et noget mere vidtgaaende Forslag, men jeg skulde mene, at dette vil være tilstrækkeligt, og det har den Fordel, at den nuværende Besidder bliver stillet noget friere. Hvis man vilde ændre noget i det, som her er bragt i Forslag, hvis man f. Eks. vilde sige, at 20, henholdsvis 25, pCt. Afgift ikke var tilstrækkelig — hvad jeg dog vanskeligt kan tænke mig der skulde være et Flertal for her i Rigsdagen —, vilde jeg pege paa, at man ved at sætte disse Femtedele ned til f. Eks. Sjettedele, altsaa sætte det Beløb, som sikres Successorerne, ned, kunde lempe Forholdet for den nuværende Besidder, thi jo mindre man baandlægger til Fordel for den successionsberettigede Slægt, des mere faar den nuværende Besidder til fri Raadighed. Der er her en Interesse modsætning, som det maa være Lovgivningens Sag at løse efter sit bedste Skøn.

Der kan i disse Forhold undertiden gøre sig særegne Omstændigheder gældende, og derfor bringes det ogsaa i Forslag, at undtagelsesvis kan, hvor særlige Forhold gør det rimeligt, denne alminde-